

Invęțiătura Creștinească

sau

CATECHISMUL MIC

PENTRU

TINERIMEA GRECO-CATOLICĂ

Cu binecuvântarea preasântitului părinte

Joan cândva **Alexi**

fostului Episcop greco-catholic al diecesei Gherlei etc.

Edițiunea a **XVII.**

Prețul 10 cr. v. a.

GHERLA

cu literile tipografiei diecesane

1898.

73869

Retipărirea este reținută.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Introducere

in învățătura crștinescă.

1. Intr. *Pentru ce ești tu fiule pre pământ?*

Resp. Eu sum pre pământ, ca se cunosc pre Domnedieu, pre el să-lu iubesc, lui să-i servesc, și prin acesta se fiu fericit și să dobândesc împărăția cereului.

2. Intr. *Ce este împărăția cereului?*

Resp. Impărăția cereului este acel loc, unde domnește vecinică și deplină fericire.

3. Intr. *Prin ce învești tu fiule mai bine a cunoșce pre Domnedieu?*

Resp. Prin credința creștinescă.

4. Intr. *Ce trebuie să credă omul mai înainte de toate?*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Resp. Omul mai înainte de toate trebuie se credă atâtău cumcă numai singur un Domnedieu este.

5. Intr. *Ce trebuie a dăna se credă?*

Resp. Cumcă sunt trei persoane, — feție — Domnedieșci.

6. Intr. *Ce trebuie să credă a treia?*

Resp. Cumcă Domnedieu toate le-a făcut, le ține și le cârmu işce.

7. Intr. *Ce trebuie să credă a patra?*

Resp. Cumcă Fiul lui Domnedieu s'a făcut om și pre noi ne-a răscumpărat prin mórtea sa cea de pre cruce.

8. Intr. *Ce trebuie să credă a cincez?*

Resp. Cumcă Domnețieu răsplătesce binele in veci, érá réul i-lú pedepseșce in veci.

C A P I.

Adevărurî, carî toți trebuie să le șcim și să le credem.

PARTEA I.

Despre Domnețieu.

9. Intr. *Ce este Domnețieu?*

Resp. Domnețieu es e Domnul ceriului și al pământului, făcătoriuil tuturor celor vėđiute și nevėđiute, dela care vine tot binele.

10. Intr. *Unde este Domnețieu?*

Resp. Domnețieu este preste tot locul in ceriú, pre pământ și in tóte locurile.

In tot locul socoteșce:
Domnețieu cu tine este.

11. Intr. *Șcie Domnețieu tóte?*

Resp. Domnețieu șcie și vede tóte, încă si cugetele nóstrc cele mai ascunsă.

Domnețieu tóte le vede
Din ceriú unde dēnsul șede,
Vede in noptea intunecósă,
Și in ăiua luminósă.

12. Intr. *Potm noi vedé pre Domnețieu?*

Resp. Noi nu potem vedé pre Domnețieu pentru că el este spirit (duch) și n'are trup.

13. Intr. *Are Domnețieu început și ave-vá capăt?*

Resp. Domnețieu n'are început nici capăt, el este vecinic.

Domnedieu a fost și este,
Dênsul tôte rândușcș,
Dênsui vá fi in veciã,
Sânta scripturã așa scrie.

14. Intr. *Sunt mai mulți Domnedei de cât unul?*

Resp. Numai un Domnedieu este.

P A R T E A II.

Despre un Domnedieu in trei Persóne (feclë).

15. Intr. *Câte persóne sau feclë Domnediesci sunt?*

Resp. Sunt trei persóne sau feclë Domnediesci: Tatãl, Fiul și Spiritul sânt.

16. Intr. *Este Tatãl Domnedieu?*

Resp. Așã e, Tatãl e Domnedieu adevêrat.

17. Intr. *Este fiul Domnedieu?*

Resp. Așã e, Fiul este Domnedieu adevêrat.

18. Intr. *Este și spiritul sânt Domnedieu?*

Resp. Așã e, Spiritul sânt încã e Domnedieu adevêrat.

19. Intr. *Și totușt numai un Domnedieu este?*

Resp. Așã e, cãci aceste trei persóne sunt numai un Domnedieu.

20. Intr. *Este Tatãl mai bêtrân și mai puternic de cât fiul?*

Resp. Ba nu, tôte trei persónele sunt din veciã, — tôte sunt asemenea puternice, bune și desevrșite.

21. Intr. *Cum numim noi aceste trei persoane cu un cuvânt?*

Resp. Preasânta Trăime.

Te măresc, te rog Trăime,
Și Ție mă inchin Unime.

22. Intr. *Prin ce semn arătăm noi, că credem în preasânta Trăime?*

Resp. Prin semnul sântei cruci.

23. Intr. *Cum se face crucea?*

Resp. Crucea se face așa: împreună cele trei degete de-înainte ale mâinei drepte, și stringând cele două din urmă cătră palmă, punem mâna întâiă pre frunte dîcând: »in numele Tatălui» apoi pre piept »și al Fiului,« a treia in umărul cel drept »și al Spiritului sânt și a patra in cel stîng Amin. Central University Library Cluj

24. Intr. *De ce ne mai aducem aminte când facem cruce?*

Resp. Cumcă Domnul nostru Isus Christos s'a restignit pre cruce?

PARTEA III.

Despre Domneșieu ca creatoriū.

§. 1. Despre lume.

25. Intr. *Ce însemneză a crea?*

Resp. Cuvântul a crea atâta însemneză, cât a face ceva din nemica.

26. Intr. *Ce a făcut Domneșieu?*

Resp. Domneșieu a făcut totă lumea, ceriul, pământul și tot ce se află intr însele.

27. Intr. *Cum numim noi pre Domneđieu pentru aceea, pentru că el toate le-a făcut?*

Resp. Noi îl numim pentru aceea «făcătorul ceriului și al pământului.»

28. Intr. *Prin ce a făcut Domneđieu ceriul și pământul?*

Resp. Prin voia sa cea atotpoternică.

Domneđieu a ăis: »să fiă«;

Să făcă făptură via,

Ceriū, pământ, ăi luminosă,

• Arbori ărburi, fructuosă,

29. Intr. *Este ceva ce se nu fólă face Domneđieu?*

Resp. Ba nu este, că Domneđieu pôte face toate câte voiște fără de a ave trebuință de ceva și Je cineva.

Tot lucrul mare și greu.

Pôte-a-lu face Domneđieu.

30. Intr. *Cum numim noi pre Domneđieu pentru aceea, pentru că el toate le pôte face?*

Resp. Noi îl numim atotpoternic.

31. Intr. *Ce face Domneđieu, ca se nu pieră lumea care o-a făcut?*

Resp. O ține și o cărmuiește,

32. Intr. *Ce însemnăză Domneđieu fine lumea?*

Resp. Atăta, că Domneđieu. face că lumea se stee, și se fiă așa cum și până când i vá plăce.

33. Intr. *Ce însemnăză Domneđieu cărmuiește lumea.*

Resp. Insemnăză că Domneđieu pörtă grijă de toate, le rënduește și le indréptă toate așa pre cum voiște.

Nu-i nimic din întâmplare,
Tóte-sú a Domnului dare,
Ce face el, ce voiește,
E bine: că me iubește.

34. Intr. *Pórtă Domnedíeu grijă și de noi?*

Resp. Domnedíeu pórtă grijă și de noi, că
dela el căpětăm vieția și îmbrăcămíntea și tóte
bunětățile.

Măncare și îmbrăcămínte,
Sănětatea bună mínte,
Domnedíeu ne dărúíșce,
El singur nefericește.

35. Intr. *Pentru ce ne dă Domnedíeu tóte acestea?*

Resp. Domnedíeu ne dă tóte aceste, pentru
că-ne este Părintele nostru, și încă Părinte ade-
vėrat, bun și drept.

36. Intr. *Děcă Domnedíeu este așa de bun pă-
rinte ce trebue să facem noi?*

Resp. Se ne nesuim că se fim fii cucernici
și evlavnici, și pre el să-lú iubim.

Dómne mare și bun ești,
Tu de lume te îngrijești;
Ajută-mi să Te iubesc,
Voia Ta să îți-o implinesc.

§. 2. Despre Ângeri.

37. Intr. *Mai făcut' a Domnedíeu și alt ceva a-
fară de lumea ce o vedem?*

Resp. Domnedíeu a făcut și altă lume, care

noi nu o vedem, adică: nenumărate spirite pre cari noi le numim ângeri.

38. Intr. *Ce sunt ângerii?*

Resp. Ângerii sunt spirite curate cari au înțelegere și voiă, însă trup nu au.

39. Intr. *Cum au fost ângerii când i-a făcut Domnedieu?*

Resp. Au fost buni, și fericiți.

40. Intr. *Remas'au toti ângerii buni și fericiți?*

Resp. Ba nu, că mulți au păcătuit, și pentru aceea fură aruncați în iad, — acestia se numesc diavoli sau spirite rele.

41. Intr. *Cum sunt ângerii cei buni cătră noi?*

Resp. Ângerii cei buni ne iubesc pre noi și ne apără trupul și sufletul, și pentru aceea se numesc ângeri apărători — păzitori.

42. Intr. *Cu ce suntem noi dători cătră acești sânti ângeri?*

Resp. Să-i onorăm și le mulțămim, și se le urmăm lor.

Eu am ânger păzitoriū,
Al vieții îndreptatoriū,
Pre el de-lū voiū ascultă,
La ceriū mă vá înălția.

§. 3. Despre Om.

43. Intr. *Care este cea mai de frunte făptură a lui Domnedieu pre fământ?*

Resp. Omul.

44. Intr. *Cum a făcut Domnedieu pre omul cel de ântâiu?*

Resp. A făcut trup din lut și i-a suflat suflet și așa a fost făcut omul cel de întâiu.

Pruncule sufletul tău;
Este dela Domneșieu,
Cunoșce pre Domneșieu,
Că e părintele tău.

45. *Intr.* *Din ce stă omul?*

Resp. Din trup și din suflet.

46. *Intr.* *Ce e sufletul?*

Resp. Sufletul e Spirit nemoritoriū, făcut după tipul și asemănarea lui Domneșieu, fără decare neci am poté cugetá, neci viașiu.

47. *Intr.* *Tu đici, că sufletul e nemoritoriū dară nu móre el de odată cu trupul?*

Resp. Nu, sufletul nu móre neci odată.

48. *Intr.* *Cum s'au chiebat ómeni cei de întâiu, pre care i-a făcut Domneșieu?*

Resp. Ómenii, pre cari i-a făcut Domneșieu întâiu — s'au numit A d a m și E v a.

49. *Intr.* *Fostau la început buni?*

Resp. Au fost buni, sânti si drepti.

50. *Intr.* *Fostau și fericiți?*

Resp. Au fost; fiindcă viețuiaū in raiul cel pământesc intru tótă indestulirea și linistea conșciinței, și erá cá se nu móră nici odată.

51. *Intr.* *Remas'au tot deauna buni și fericiți?*

Resp. Ba nu, — căci au călcat porunca lui Domneșieu și prin acésta s'au aruncat pe sêne și pre noi toți in cele mai mari necazuri și mișelătăți.

Pecatul lui Adam toți l'am moștenit,
De mórte și osendă ne-am invrednicit.

52, Intr. *Potul'am, fi ajunge in împărăția ceriului in asta ticălosă stare?*

Resp. Ba nu, — fără rescumpăratoriu neci odată nu am fi potut ajunge in împărăția ceriului

Omul la ceriū nu ajungea
Christos de nu se nășcea.

PARTEA IV.

Despre Domneđieu ca Răscumpăratoriu.

§. 1. Nașcerea lui Isus.

53, Intr. *Cine ne aș rscumpărat?*

Resp. Isus Ghristos.

54. Intr. *Cine e Isus Christos?*

Resp. Isus Christos este Iubunul născut. Fiū alui Domneđieu, care s'a coborit pentru noi din ceriū pre pământ și s'a făcut om.

55. Intr. *Este Isus Christos Domneđieu?*

Resp. Isus Christos este Domneđieu și om adevărat.

56. Intr. *Cât timp este de când a venit Isus Christos in lume că om.*

Resp. Mai două mii de ani.

57. Intr. *Unde s'a născut Isus?*

Resp. In Vifleimul Judeei intr'o peșteră.

58. Intr. *Cine a venit mai întâiū la Isus, se se inchine lui.*

Resp. Mai întâiū au venit neșce păstori e-vlavnici, cari se aflau aprópe cu turmele sale — după aceea trei filosofi dela răsărit.

59. Intr. *Din cine au înțeles păstorii și filozofii nașcerea lui Isus?*

Resp. Păstori au înțeles nașcerea lui Isus dela un ânger, eră filozofi au preceput din arătarea unei stele minunate pre ceriu.

60. Intr. *Cine este mama lui Isus?*

Resp. Mama lui Isus este prea fericită vergură Maria

61. Intr. *Cum se numește pen'ru acca?*

Resp. Născătoriă de Domnedieu.

62. Intr. *Avul'a Isus tată?*

Resp. Isus cá om n'a avut tată.

63. Intr. *Cine a fost dară sântul Josif?*

Resp. Sântul Josif a fost numai nutritoriu sau portatoriū de grijă al lui Isus,

BCU Cluj / Central University Library Cluj

§. 2. Viația lui Isus.

64. Intr. *Unde a viețuit Isus in tinerețele sa'e?*

Resp. El a viețuit in Nazaret in casa părinților săi.

65. Intr. *Ce se ne însemnăm noi mai de osebit din viația lui Isus in Nazaret?*

Resp. Acésta cá el a fost supus părinților săi.

66. Intr. *Pentru ce a vrut Isus a fi supus părinților săi?*

Resp. El a vrut a fi supus, cá se învețe pre prunci a fi ascultători de părinții săi.

De vei fi cu ascultare,
Faci faptă bună și mare,
Și Christos a ascultat,
Și e in ceriu Impărat.

67. Intr. *Ce a făcut Isus când a fost de treidăci de ani?*

Resp. Când a fost Isus de treidăci de ani a început a învăția și a face minuni.

68. Intr. *Ce a învățat Isus?*

Resp. Isus a învățat toate acele, cari trebuie să-le credem, să-le sperăm și să-le facem, că să fim buni și cândva fericiți.

69. Intr. *Ce minuni a făcut Isus?*

Resp. Cu un cuvânt a alinat vânturile și valurile mării, a vindecat boale și a înviat morți.

§. 3. Mórtea lui Isus.

70. Intr. *Pentru ce s'a făcut fiul lui Domnedieu om?*

Resp. Fiul lui Domnedieu s'a făcut om, că să poată pentru noi pătimi și muri, pentru că ca Domnedieu nici putea pătimi, nici muri.

71. Intr. *Pentru ce a vrut el a pătimi și a muri?*

Resp. El a vrut a pătimi și a muri ca pre noi să ne rescumpere, și se ne facă fericiți.

72. Intr. *De ce ne-a mântuit pre noi Isus prin pătimi și mórtea sa?*

Resp. De păcat și de oșenda cea vecinică.

73. Intr. *Ce a pățimit Isus pentru noi?*

Resp. Isus a pățimit multe necazuri și asupriri multe lovituri și rane, și in urmă mórte pre cruce.

74. Intr. *Unde s'a vestignit Isus?*

Resp. In muntele căpăținelor aproape de Ierusalim.

75. Intr. *Cine a judecat pre Isus la mörte?*

Resp. Senatul jidovesc sub diregătoriul Filat din Pont.

76. Intr. *Cum a pätimit Isus?*

Resp. Isus a pätimit de bună voiä nevinovat din indurare și iubire cătră noi.

77. Intr. *Pentru cine a pätimit Isus?*

Resp. Pentru noi ömenii.

78. Intr. *Cum ne rugăm pentru acea cătră Isus?*

Te măresc Isusă pre tine,
Că-ai morit Tu pentru mine,
Sângele tēu m'a spălat,
Și cu Tatăl m'a inpăcat

§. 4. Despre invierea și inălțiarea lui Isus la ceriū.

79. Intr. *Ce s'a întâmplat cu Isus după mörtea lui?*

Resp. Trupul lui s'a pus in gröpă, érá sufletul s'a cöborit in limb la cei drepti de demult mörți.

80. Intr. *Remas'a trupul lui Isus in mormēt?*

Resp. Ba nu, — ci a treia și sa unit érá trupul cu sufletul, și a inviat cu mărire, cá un Domnedieu.

81. Intr. *Suitus'a Isus indata după invierea sa la ceriū.*

Resp. Ba nu, — ci a rămas încă patruđeci de șiile pre pämēt după invierea sa, și s'a arētatai mai de multe ori Apostolilor, după acea s'a suit inaintea lor la ceriū.

82. *Intr. Potem și noi merge-la dînsul in ceriü?*

Resp. Potem decã vom crede in dînsul, vom tîne poruncile lui și vom urmã lui.

Isus merge inainte,
Te chiamã cu dulci cuvinte.

PARTEA V.

Despre Isus cá Domneđieu și Judecãtoriü.

83. *Intr. Nu vá mai veni Isus pre pãmênt?*

Resp. Isus vá mai veni pre pãmênt in điaua cea mai din urmã, sau la capêtul lumei.

84. *Intr. Pentru ce vá veni?*

Resp. El vá veni ca se judece pre toți ómenii, pre cei buni și pre cei rîi.

85. *Intr. Ce sê vá intêmplã pentru acea inaintea judecãței?*

Resp. Mortîii se vor scolã cu trupurile sale, cá sê viețiuéscã.

86. *Intr. Cum sê numeșce judecata acêsta dela capêtul lumei?*

Resp. Se numeșce judecatã de obșce, pentru cá atunci toți ómenii din tótã lumea se vor judecã.

87. *Intr. Ce vá face Domneđieu după acêsta judecatã?*

Resp. Pre cei buni ii vá duce cu sêne in impêrãția sa cea ceréscã, érá pre cei rîi ii vá arunca in iad.

88. *Intr. Ce e iadul?*

Resp. Iadul este un loc de pedépsã pentru

cei răi, unde după învățătura lui Christos focul neci odată nu se stinge, neci vermele nu doarme.

89. Intr. *Afară de judecata cea de obșce mai este și alta?*

Resp. Mai este cea de osebi, in care fiă-care om după mörte, indată se judecă.

90. Intr. *Unde merge sufletul omului după judecata cea de osebi?*

Resp. Sau in împărăția ceriului, sau in iad, sau in locul cel curățitoriu — purgătoriu.

91. Intr. *Cari suflete merg in locul cel cu rățitoriu?*

Resp. Sufletele acelora dreți, cari au fost inainte de mörte intinați cu nescari păcate lesne de iertat, sau au de a suferi încă ceva canon pentru păcatele cele făcute in viață.

92. Intr. *Mai fi vă loc curățitoriu după judecata cea de obșce?*

Resp. După judecata cea de obșce vă fi numai împărăția ceriului, și iadu!

Plebele le-aruncă in foc,
Grăul stringe-lă la un loc,
Omul cel secerătoriu,
Toți cei răi in iad s'or duce,
Pre cei buni la ceriu i-a duce,
Preadreptul Judecătoriu.

Despre simbolul apostolic.

93. Intr. *Unde se cuprind acele, cari noi trebuie să le șcim și să le credem?*

In simbolul credinței sau apostolicésca mărturisire.

94. Intr. *Cum sună simbolul credinței?*

Resp. Sună așa:

Cred intru unul Domneđieu Tatăl Atotținătorul, făcătorul ceriului și al pământului, vechiutelor tuturor și nevăduțelor. Și intru unul Domn, Isus Christos Fiul lui Domneđieu unul născut, carele dela Tatăl sa născut mai nainte de toți veci, lumină din lumină, Domneđieu adevărat din Domneđiu adevărat, născut, érá nu făcut, cel de o ființă cu Tatăl, prin carele toate s'au făcut, Carele pentru noi ómenii, și pentru a noastră mântuire s'a scoborît din ceriú, și s'a intrupat dela Spiritul sânt, și din Maria Fecióră, și sa făcut om și sa restignit pentru noi sub Pilat din Pont, și a pătimit, și s'a inmormântat, și a înviat a treiă dí după scripturi, și s'a suit la ceriuri, și șede de a dreapta Tatălui și éráși vá șe vină cu mărire mare să judece vii și morții, a cărui împărăția nu vá avé capăt. Și intru Spiritul sânt Domnul de vieția făcătorul, carele dela Tatăl purcede, cela ce împreună cu Tatăl și cu fiul este închinat, și mărit, carele a grăit prin Profeți. Intr'na sântă, catolică și apostolică Bese-rică. Mărturisesc un botez intru iertarea păcatelor. Așcept învierea morților, și vieția vécului ce vá se fiá. Amin.

95. Intr. *Cine te-a făcut pre tine?*

Resp. Domneđieu Tatăl m'a făcut.

96. Intr. *Cine te-a răscumpărat?*

Resp. Domneđieu Fiul m'a răscupărat.

97. Intr. *Cine te-a sântit?*

Resp. Domneđieu Spiritul sânt m'a sântit.

68, Intr. *Cine-i spiritul sânt?*

Resp. Spiritul sânt este a treia persoană in Domneđieire, este Domneđieu adevărat impreună cu Tatăl și cu Fiul.

99 Intr. *Pentru ce se infăcioșează sa'i intipușce Spiritul sânt in tipul unui porumb?*

Resp. Pentrucă când s'a botezat Isus Christos, sa arătat in forma saū tipul unui porumb.

100. Intr. *Pentru ce se intipușce și in forma saū tipul limbelor de foc.*

Resp. Pentrucă in ȃiua de Rusale s'a scoborit preste sântii Apostoli in forma saū tipul limbelor de foc.

101. Intr. *Prin ce ne sânteșce pre noi Spiritul sânt?*

Resp. Prin darurile sale.

102. Intr. *Ce înțielegi tu prin cuvântul: »Berică drept credincioșă catolică?»*

Resp. Prin acest cuvânt înțieleg toți creștini de pre pământ, cari țin credinția cea adevărată catolică, și sunt uniți la olaltă prin acele invēțiături, și taine supt un cap vėđiut — Patriarcul dela Roma.

103. Intr. *Sunt numai creștinii de pre pământ la o'altă uniți?*

Resp. Cu creștinii de pre pământ sunt sufleteșce uniți, atāt cei fericiți din împărăția ceriului, cât și sufletele din locul curățitoriu.

104. Intr. *Cum se numeșce acēsti unire sufleteșcă?*

Resp. Impărtēșirea sântilor.

105. Intr. *Ce se înțielege prin cuvântul „iertarea păcatelor”?*

Resp. Să înțielege, cumcă in Be erica drept credincioasă catolică se póte dobândi iertarea păcatelor, cum și a pedepselor lor.

106. Intr. *Ce însemnă: aștept învierea morților?*

Resp. Învierea morților atâta însemnă că învierea totnrór trupurilor din mormânt și unirea acestora érá cu sufletele avute.

107. Intr. *Care este viéția de veci?*

Resp. Viéția de veci este viéția celor fericiți in ceriú, care n'are capët.

CAP II.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Despre poruncile lui Domnedieu și ale sântei Beserloc.

108. Intr. *Destul e dacá numai credem?*

Resp. Ba nu e destul, noi trebuie să ținem și poruncile lui Dòmnedieu.

109. Intr. *Care este porunca cea mai mare?*

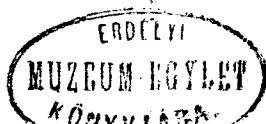
Resp. Porunca cea mai mare este, porunca iubirei lui Domnedieu și a deaprópelui.

110. Intr. *Cum sună porunca iubirei lui Domnedieu?*

Resp. Să iubești pre Dumnul Domnedieu têu, din totă ânima ta, din tot sufletul têu, din tot cugetul têu, și din tóte poterile tale.

111. Intr. *Pentru ce trebuie să iubim noi pre Domnedieu?*

2*

Resp. Noi trébue să iubim pre Domneđieu, pentrucă el e cel mai mare bun, și tot binele dela dēnsul vine.

Tot ce am e dela Tine,
Tu Dómne! grigești de mine,
Tã cá un bun mẽ iubești,
Dacã fac ce Tu voiști,

112. Intr. *Când iubim noi pre Domneđieu?*

Resp. Noi iubim pre Domneđieu dacã ne ferim de rēu, și facem bine.

Legea lui Christos-’ți spune,
Să iubești pre Domneđieu,
Deprinde-te in fapte bune,
Lasã tot ce știi că-i rēu!

BCC Cluj - Central University Library Cluj

113. Intr. *Cum sunã porunca iubirei deaprópelui?*

Resp. Să iubești pre deaprópele tēu, ca pre tine însuți.

114. Intr. *Cine este deaprópele nostru?*

Resp. Toți ómenii fãrã de nici o deosēbire,

125. Intr. *Pentru ce trebue se iubim noi pre toți ómeni?*

Resp. Pentrucă toți ómenii sunt fii ai unui pãrinte din ceriũ.

116. Intr. *Când iubim noi pre deaprópele nostru cá pre noi însine?*

Resp. Noi iubim pre deaprópele nostru, cá pre noi însine, când implinim porunca urmãtóriã

a lui Christos: toate câte voiți, că se vă facă vouă ómenii, feceteți și voi lor asemenea.

Ce ție nu-ți place,
Altuia nu face,
Inse ce ție-ți voiești,
La tot omul se poștești.

117. Intr. *Unde se cuprind mai pre larg acele cari pre noi ne îndetoresc a iubi pre Domneđieu și pre deaprópele?*

Resp. In cele diece porunci ale lui Domneđieu.

Intr. *Cari sunt acele diece porunci?*

Resp. Acele diece porunci a lui Domneđieu sunt urmátórele :

1. Să cređi numai singur intru unul Domneđieu adevérat.

2. Să nu iei numele lui Domneđieu indeșiert,

3. Să sântiești diuă Duminecei.

4. Să cinstești pre tatái tđu și pre mamă-ta, cá se trăiești mult și bine pre pámént.

5. Să nu uciđi.

6. Să uu curvești.

7. Să nu furi.

8. Să nu mărturisești strêmb in contra deaprópele-lui tđu.

9. Să nu poștești muierea deaprópelui.

10. Se nu poștești neci un lucrú al deaprópelui tđu.

119. Inrt. *Dela cine avem noi aceste diece porunci?*

Resp. Dela insuși Domneđieu, care l-a dat servului său Moisi in muntele Sinai intre tunete și fulgere.

120. Intr. *Pre ce a scris Domneșieu aceste diece porunci?*

Resp. Pre două table de piétră.

121. Intr. *Cari porunci au fost scrise pre tabla cea de ântâiü?*

Resp. Pre tabla coa de ântâiü au foser scrise cele de ântâiü trei porunci despre iübirea și onórea lui Domneșieu.

122. Intr. *Cari porunci au fost scrise pre tabla a dóua?*

Resp. Pre tabla a dóua erau scrise celela' e șapte porunci despre iübirea deaprópelui.

Despre poruncile sântei Beserici.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

123. Intr. *Afară de aceste diece porunci alui Domneșieu snt dători creștinii a ține și alte porunci?*

Resp. Sunt dători a ține și cele cinci porunci ale sântei Beserici.

124. Intr. *Cari sunt acele cinci porunci?*

Resp. Acele cinci porunci ale sântei Beserici sun următoarele:

1. Să țini sərbătorile cele alese și legate.
2. Să ascultți sânta liturgiă in domineci și sərbători cu evlaviă cum se cuvine.
3. Să țini posturile, cari și precum-ți porunceșce s. Beserică, adecă postul mare; postul sântei Marie; postul Crăciunului; postul sântilor apostoli Petru și Paul; ajunul Botezului; ajunul tăierii măritului cap a Mergătoriului inainte, și cel din ziua Crucei: veți ține Mercuria și Vinerea preste tot anul afară de hârți și septă-mâna albă.

4. Să-ți mărturisești păcatele tale la preotul rânduit cel puțin macar odată într'un an, și la Paști să primești sânta taină a cuminecătorei.

5. Să nu faci nuntă în unele timpuri oprite ale anului.

125. Intr. *Dela cine avem noi aceste porunci ale Bsericeii?*

Resp. Dela mai marii besericeii.

126. Intr. *Cari sunt acești mai mari?*

Resp. Sântia Sa Patriarchul Romei, — care e și cap al întregii Bsericeii, și ceilalți Epișcopi catolici drepti credincioși.

127. Intr. *Dela ciue au putere mai marii Bsericeii de a da porunci?*

Resp. Dela Domnul nostru Isus Christos.

BCU Despre Călcarea poruncilor, Cluj

127. Intr. *Ce face acela, care calcă vre-o porunca alui Domnului și a Besericeii?*

Resp. Acela face păcat,

129. Intr. *În câte moduri se poate păcatului?*

Resp. Se poate păcatului:

1. Prin cugete rele, prin poște vorbe și fapte.

2. Prin lăsarea faptei cei bune.

130. Intr. *Sunt toate păcatele asemenea?*

Resp. Ba nu, căci sunt păcate grele, cari se numesc și de mörte și mai mici, care se numesc și lesne de iertat.

131. Intr. *Suntem dători a ne feri de ori ce păcat?*

Resp. Suntem dători a ne feri de ori ce păcat, fiă acela de mörte sau lesne de iertat,

Pruncul cel buu și curat,
Nu face nici un păcat.

132. Intr. *Pentru ce trebuie să ne ferim de ori ce păcat?*

Resp. Pentrucă păcatul este cel mai mare rău pre pământ, — pentru acea trebuie să ne ferim, și să ne temem de el mai mult, că de ori ce rău.

133. Intr. *Pentru ce este păcatul așa mare rău?*

Resp. Pentrucă păcatul este vătămarea lui Domneșieu, și ne aduce pedepșa lui.

132. Intr. *Ce pedepșă ne câștigăm noi prin păcat?*

Resp. Prin păcatul cel de mörte ne câștigăm pedepșa cea vécinică a iadului, iară prin cel lesne de iertat, cea tēmpurariă — vremelnică, sau in lumea acēsta, sau in locul cel curățitoriū — in purgătoriū.

CAP III

Despre mijlocele darului.

135. Intr. *Potem noi din poterile noastre ține poruncile lui Domneșieu, și a fi fericiți?*

Resp. Ba nu, — spre acēsta avem țipsă de ajutoriū, sau de darul — lui Domneșieu.

136. Intr. *Prin ce dobēndim noi darul lui Domneșieu?*

Resp. Noi dobēndim darul lui Domneșieu mai cu séma prin sântele taine, și prin rogăciuni.

137. Intr. *Cine a rânduot sântele taine?*

Resp. Domnul nostru Isus Christos.

Despre sântele taine.

138. Intr. *Câte sunt sântele taine?*

Resp. Șapte.

139. Intr. *Cari sunt acele șapte taine?*

Resp. 1. Botezul.

2. Mirul.

3. Sânta cuminecătură.

4. Penitenția.

5. Maslul, sau ungera cea de pre urmă.

6. Preoția, sau Chirotonia.

7. Căsătoria.

140. Intr. *Unde primim noi sântele taine?*

Resp. În Biserica cea dreaptă credincioasă catolică.

141. Intr. *Care este taina cea mai de ântâi, și cea mai de lipsă?*

Resp. Taina cea mai de ântâi și mai de lipsă este botezul, prin care noi ne curățim de toate păcatule și ne facem fii lui Domneșieu.

142. Intr. *Care taină este mai de lipsă dacă după botez am păcătuit?*

Resp. Taina penitenției.

143. Intr. *Ce dobândim noi prin taina penitenției?*

Resp. Prin taina penitenției dobândim iertarea păcatelor făcute după botez.

144. Intr. *Care e cea mai sântă dintre toate tainele?*

Resp. Cea mai sântă — dintre toate tainele — e taina Eucharistiei, sau a sântei cuminecăturii.

145. Intr. *Pentru ce e acesta cea mai sântă taină?*

Resp. Pentru că în această taină sântă este de fața Isus Christos Domnul nostru, ca Domnețieu și ca om.

146. *Intr.* Când e de fața Domnul nostru Isus Christos, ca Domnețieu și om în această sântă taină?

Resp. În sânta liturgiă la prefacere, când țice preotul preste pâne: »Luăți mâncați, acesta este trupul mieu« scl. și preste vin: »Beți dintru acesta toți acesta este sângele mieu« și cl.

147. *Intr.* Ce este sânta liturgiă?

Resp. Sânta liturgiă este neincrunțată jerfă a Domnului și Mântuitoriului Nostru Isus Christos.

148. *Intr.* Ce trebuie să facă creștinul sub sânta liturgiă?

Resp. Creștinul sub sânta liturgiă trebuie să fiă cu toată ealavia, să cetască dintr-o carte sântă, să-și uneseă cugetele sale cu cântările, cari se cântă, se ingenunhe osebit la prefacere și după cuminecarea preotului când țice: »Cu^ofrica lui Domnețieu, cu credință și cu iubire să vă apropiăți.«

Despre rogăciuni.

149. *Intr.* Ce însemneză a se roga?

Resp. A se roga însemneză a cugeta la Domnețieu, și cu Domnețieu a vorbi.

150. *Intr.* Cum trebuie să ne rogăm?

Resp. Noi trebuie să ne rogăm cu toată ealavia, adeca: din toată ânima.

Când te rogi la Domnețieu
La el fiă cugetul tîu.

Mânile la ceriî rădică,
Că mana de-acolo pică.

151. Intr. *Pentru ce ne rugăm?*

Resp. Noi ne rugăm, ca să onorăm după detoriă pre Domneşieu, că pre cel mai mare bun şi Domn, să-i mulţiamim pentru binele ce am primit dela dînsul, şi să-l rugăm, ca precum până acum, aşia şi de aici inainte se ne dee acele, de cari avem lipsă.

152. Intr. *Ce trebuie să cerem dela Domneşieu?*

Resp. Noi trebuie să cerem dela Domneşieu mai inainte de tôte acelea lucruri, cari ne sunt de lipsă spre mântuirea sufletului, apoi acele, cari ne sunt de lipsă spre susţinerea trupului.

153. Intr. *Potem noi spera că Domneşieu va ascultă rogăciunea noastră?*

Resp. Potem, decă ne vom rugă cu evlavie şi cum să cuvine, şi dacă acea pentru ce ne rogam ne este nouă folositoriū.

154. Intr. *Pentru ce să sperăm — noi acesta?*

Resp. Pentrucă Domneşieu prin Isus Christos fiul său ne-a făgăduit: pentru că el este atotpoternic, bun şi îndurat, prin urmare pôte şi voieşce a implini ce a făgăduit.

155. Intr. *Este de lipsă rogăciunea?*

Resp. Rogăciunea este de lipsă, că se dobîndim darul şi binecuvîntarea lui Domneşieu, cum şi odată fericirea cea vecinică.

Cu Domneşieu, incede cu Domneşieu gată,
Atuci vei avé tu vieşia nepétată.

155. Intr. *Când suntem dători a ne rogă?*

Resp. Noi suntem dători a ne rogă in tot tîmpul: pentrucă necurmat gustăm din bineface-
rile lui Domneșieu, însă osebit deminēția, și séra,
inainte și după mîncare și când suntem in Be-
seriță,

157. Intr. *Care e rogăciunea îndătınatã a fiã-
cãrui drept credincios creștin catolic?*

Resp. «Tatã nostru» sau rogăciunea Dom-
nului, și inchinăciunea ângerescã.

158. Intr. *Pentru ce se numeșce rogăciunea
Domnului?*

Resp. Pentrucă Christos Domnul nostru ne-a
invēțiat, și poruncit a-o țice.

159. Intr. *Cum sunã rogăciunea Domnului?*

Resp. Tatã nostru, carele ești in ceriuri.

Sânțiescã-sē numele tēu,

Vinã impērația ta,

Fiã voia ta precum in ceriũ, și pre pãmēnt.

Pãnea nōstrã cea de tōte țilele dãne-nouē astãđi.

Și ne iertã nouē greșelele nōstre pre cum și noi
iertãm greșitulor nōștrii.

Și nu ne duce pre noi in ispitã.

Ci, ne mântuieșce de rēu.

160. Intr. *Pentru ce numim noi pre Dom-
neșieu Tatã?*

Resp. Pentrucã el cá un Tatã bun ne dã
nouē dupã nesuinția nōstrã adevēratã tōte cele
de lipsã, și ne-a fãcut dupã tipul și asemã-
narea sa.

161. Intr. *Pentru ce țicem «al nōștrũ» și
nu al mieu?*

Resp. Pentrucă Domneșieu este Tată tuturor ómenilor: și pentru aceea noi toți avem să trăim la olaltă in unire și iubire, cá frații și se ne rugăm unii pentru alții.

162. *Intr.* *Pentru ce dăcem »carele ești in ceriuri?*

Resp. Cá se ne aducem aminte, cumcă noi la rogăciune trebuie să ne depărtăm de cele pământești, și se ne înălțiam mintea la ceriú.

163. *Intr.* *Care este închinăciunea ângerescă?*

Resp. Închinarea ângerescă este acesta:

»Născătoriă de Domneșieu Fecióră bucurăte ceea ce ești plină de dar Mariă, Domnul este cu tine. Binacuvântată ești Tu între muiéri, și binecuvântat e fructul pântecelui tēu, cá ai născut pre Christóss Mântuito-riul sufletelor nóstre.

»Prea sântă Mariă Mama lui Domneșieu, rogă-te pentru noi pécătoși acum șiin óra morții nóstre.« Amin.

164. *Intr.* *Pentruce se numește rugăciunea a-césta închinăciunea ângerescă?*

Resp. Pentrucă archangelul G a v r i e l a salutat mai ântâiú pre preacurata Vergură Mariă, cu cuvintele cele de ântâiú.

165. *Intr.* *Pentru ce ne rogăm noi de preacurata Vergură și de ceialalți sânti?*

Resp. Noi ne rogăm atât de preacurata Vergură, cât și de ceialalți sânti, ca să-i onorăm — să-i rogăm; ca și dînșii să se róge pentru noi la Domneșieu.

Rogăciunea de dimineață când te scoli.

Domne din somn mă treziesc
Fă-mi voia se-ți implinesc
Fă-mă evlavnic și curat
In asta și fără păcat.

Rogăciunea după îmbrăcare.

Preste noapte m'ai păzit
De rău Domne m'ai ferit
Te laud, și-ți mulțămesc
Ție Părinte ceresc.

Astăzi iar' la Tine cași
Apără-mă de necaz
De păcat, morțe și rău
Fă să fiu eu tot al Tău.

Pofta, cugetul și fapta
Se plinescă voia Ta
Angere sânt păzitori
Ași dă-mi mâna de ajutoriu.

Cătră Mama lui Domneșieu.

O mama lui Domneșieu
Rogă Tu pre Fiul Tău
El să-mi trimită dar mie
Că să-lă laud in vecie.

Rogăciunea de seară.

Când merg să mă odichnesc
Ție domne mă jefesc
Pentru toate-ți mulțămesc
O părinte-al meu ceresc!

Rogă-mă să fiu iertat
De-am făcut ori ce păcat
Așa în pace voi dormi
Îngerul Tău mă păzi

Pentru binecuvântarea de noapte.

Tu Isusă-al meu pre dulce!
Mă-apără cu sânta cruce
Bine cuvântă al meu pat
Că să dorm cu somn curat.

Rogăciunea înainte de mâncare

Dă-mne părinte ceresc
Ochii mei în sus privesc
Mărim a Ta bunătate.
Care pâinea ne împarte.
BCU Cluj / Central University Library Cluj
Cele puse înainte
Bine le cuvântă Sântă,
Că Tu ești ce împărțezi
Darurile pământești. Amin.

Rogăciunea după mâncare.

Ție Dă-mne-ți mulțămim
Te lăudăm, și mărim
Pentru bunătăți cerești
Și bucate pământești.

Din carele ne-ai nutrit
Ânima ne-ai indestulit
Dă-mi pâine și în viitoriu
Al meu bine făcătoriu.

Cuget bun la învățătură.

Dómnne! precum mai făcut
Cu suflet, și trup din lut,
Așa Ție mă jefesc
Când lucru, sau odichnesc.

Trămite-mi Isusé dulce!
Tăriă prin sânta cruce,
Sé învățiu bine legea Ta,
Cá sé te șciu laudá.

Rogăciunea pentru păstrarea nevinovăției.

Isusé rămêni cu mine
Dă-mi potere sé fac bine,
Păzește-mé de păcat
Ține-mé nevinovat.

Cá sé trăiesc pre pământ
Ca și-un ânger al Têu sânt
In curăția mé 'ntărește
De primeșdii mé ferește.

Rogăciunea pentru părinți.

Părinții mei buni mă cresc
Nu pot sé le mulțiamesc,
Dar' me rog cu dor ferbinte
Ține-i mult Părinte sânte,

Lăudat sé fiă Isus Christos.
in veți Amin.

